

Ansvar och åtgärder vid skada på eller stöld/förlust av privat egendom i skolan

---

1. Inledning

Skador på, eller stölder/förluster av, elevers privata egendom inträffar stundtals i den kommunala verksamheten. I samband med detta aktualiseras ofta frågor om vilket ansvar kommunen/skolan har för dessa händelser samt vilka rutiner som bör tillämpas för att hantera inkomna ersättningsanspråk från elever och/eller deras vårdnadshavare.

Skolans ansvar för skador på, eller stöld/förlust av, privat egendom som förvaras i skolans lokaler följer av skadeståndslagen (1972:207) samt allmänna skadeståndsrättsliga principer. Detta innebär att ansvaret och ersättningskyldigheten som utgångspunkt förutsätter att skolan genom vårdslöshet eller försummelse har orsakat skadan.

2. Skolans ansvar för omhändertagen egendom

I vissa fall åtar sig skolan uttryckligen att förvara elevers privata egendom och ikläder sig härmed ett utökat ansvar för omhändertagen egendom. Enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler innebär förvaringsansvaret en skyldighet att vårda egendomen väl samt att säkerställa en erforderlig säkerhetsnivå i form av lås, larm och/eller tillsyn. Om skada eller förlust ändå uppkommer förutsätts denna vara till följd av vårdslöshet om inte skolan kan visa att skadan har uppkommit utan skolans vållande.

Exempel: En idrottslärare anvisar sina elever att lämna kvar sina tillhörigheter i gymnasalen under löftet att salen låses i samband med uteaktivitet, men glömmer att göra detta varpå vissa av tillhörigheterna stjäls. Skolan blir skadeståndsskyldig till följd av fel och försummelse i samband med förvaring av annans egendom.

Under normala idrottslektioner erbjuder många skolor förvaringsplats för föremål av mindre värden i t.ex. omklädningsrum, men övertar inte något förvaringsansvar i samband med detta. Skolan bör i sådana fall upplysa eleverna om att privata tillhörigheter kvarlämnas på egen risk.

3. Skolans ansvar för allmänna utrymmen som t.ex. kapprum/omklädningsrum

Skolan har ett allmänt ansvar för att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder i syfte att förhindra eller i möjligaste mån begränsa stölder i allmänna utrymmen som t.ex. kapprum och omklädningsrum.

Detta gör sig särskilt gällande om eleverna förhindras att ta med sig sin privata egendom in i klassrummen eller i övrigt saknar låsbara skåp att förvara sina tillhörigheter i.

I händelse av upprepade stölder från allmänna utrymmen eller om dessa är mycket lättillgängliga för utomstående kan skolan i undantagsfall bli skadeståndsskyldig i förhållande till den skadedrabbade eleven. Ett sådant ansvar aktualiseras framför allt om skolan underlåter att, trots kännedom om stölderna, vidta lämpliga åtgärder för att komma till rätta med problemen. För det fall gärningsmannen är känd bör ansvaret emellertid utkrävas direkt av honom/henne.

I de flesta skolor finns numera låsbara skåp där eleverna kan förvara sin egendom. I sådana fall bör eleverna uppmanas att låsa in sina tillhörigheter i skåpen under skoldagen. För stölder som sker från låsbara skåp eller andra låsta utrymmen har skolan normalt inget ansvar eftersom lämpliga säkerhetsåtgärder får anses ha vidtagits.

Elever bör vidare uppmanas att inte ha på sig särskilt dyrbara kläder eller ta med stöldbegärlig egendom till skolan eller ägodelar som saknar samband med skolans verksamhet eftersom detta sker på egen risk. Skolan kan således inte göras ansvarig för skada på, eller stöld/förlust av, egendom som normalt inte bör medföras till skolan.

4. Händelser som faller utanför skolans ansvar

Skolans ansvar förutsätter som huvudregel att någon form av skadestandsgrundande oaktsamhet kan läggas skolan till last i det aktuella fallet. Detta innebär – i de flesta fall – att skolan inte blir skadeståndsskyldig för skador, förluster eller stölder i skolans lokaler.

Kravet på vårdslöshet innebär också att rena olyckshändelser (som t.ex. skador i samband med lek) eller borttappade saker helt faller utanför skolans ansvar. Observera att detta även gäller t.ex. mobiltelefoner som används i undervisningen och som eleven tappar i golvet eller på annat sätt tappar bort. Enbart det faktum att telefonen har använts i undervisningen innebär alltså inte att skolan härmed har övertagit ett ansvar för denna egendom.

Stöld/förlust av egendom som lämnas kvar i lokalerna efter skoltid eller stölder som inträffar i samband med aktiviteter utanför skolans verksamhetstid (som t.ex. fester eller elevrådsmöten i skolans lokaler) faller också utanför skolans ansvar.

5. Rutiner i händelse av skada/förlust

I händelse av stöld ska en polisanmälan alltid göras.

Eleven/elevens vårdnadshavare bör även uppmanas att anmäla in stölden på sin egen hemförsäkring eftersom objektets försäkring som huvudregel ska nyttjas i första hand.

För det fall eleven/elevens vårdnadshavare därefter önskar rikta ett ersättningskrav gentemot skolan/kommunen bör kravet vara skriftligt och innehålla följande:

- Underlag från hemförsäkringsbolaget samt kopia på polisanmälan.
- Allmänna uppgifter om skadedatum och skadeplats.
- Kort beskrivning av händelsen samt varför skolan anses vara ersättningsskyldig.
- Underlag till styrkande av egendomens ålder, inköpspris och återanskaffningsvärde (om värdet understiger gällande självrisk på hemförsäkringen eller om hemförsäkring saknas).
- Eventuell fotodokumentation.

6. Rutiner i händelse av skada/förlust

Skolan/kommunen bör genom utskick, möten eller information på Internet informera elever, vårdnadshavare och personal om vilka regler som gäller vid skada på, eller stöld/förlust av, elevs privata egendom och se till att informationen i möjligaste mån når samtliga berörda parter.

Observera att skolan/kommunen inte bör uttala sig i ansvarsfrågan eller göra några åtaganden eller garantiuttalanden gentemot skadelidande innan en skadeståndsrättslig bedömning har gjorts i varje enskilt fall.

Om kravet överstiger kommunens självrisk på ansvarsförsäkringen bör även en anmälan göras till kommunens försäkringsgivare som handlägger och hanterar ärendet för kommunens räkning.